

VIIPURIN SUOMALAISEN
KIRJALLISUUSSEURAN
TOIMITTEITA

24

Merikarjala

Suomenlahden rannikon kulttuurinen kohtauspaikka

TOIM.
PEKKA SUUTARI

Kannen kuva: Rajaus Yrjö Lohkon maalauksesta *Luotsihaapio*. Maalaus on osa Merikarjala-sarjaa vuosilta 2008–2017. Yrjö Lohkon arkisto.

Viipurin Suomalaisen Kirjallisuusseuran toimitteita 24
Merikarjala: Suomenlahden rannikon kulttuurinen kohtauspaiikka

Toimittaneet:

Pekka Suutari (osan toimittaja)

Anu Koskivirta (sarjan päätoimittaja)

H. K. Riikonen (sarjan päätoimittaja)

Ilja Aaltonen (sarjan toimitussihteeri ja kuvatoimittaja)

Sanna Supponen (kuvatoimittaja)

Taitto ja graafinen suunnittelu: Marko Pylvänäinen

ISBN 978-952-69831-4-1 (pehmeäkantinen)

ISBN 978-952-69831-5-8 (PDF)

ISSN 1236-4304 (sarja)

Painettu: 2023, Digipaino Kirjaksi.net

Painosmäärä: 50 kpl

2. painos

Julkaisija: Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura ry, Helsinki

Toimituskunta

Osan toimittaja: FT, kulttuurintutkimuksen professori, Karjalan tutkimuslaitos, Itä-Suomen yliopisto
Sarjan päätoimittajat: Anu Koskivirta, dosentti & H. K. Riikonen, professori (emer.)
Toimitussihteeri ja kuvatoimittaja: Iisa Aaltonen, FM, YTM, väitöskirjatutkija
Kuvatoimittaja: Sanna Supponen, FM, väitöskirjatutkija

Kirjoittajat

Riho Grünthal	FT, itämerensuomalaisten kielten professori, Helsingin yliopisto (ORCID 0000-0002-7648-5687)
Marjatta Haltia	toimitussihteeri-toimittaja, Pitäjälehti Johannekselainen
Virpi Huhtanen	FM, kääntäjä
Jukka Illman	ent. ammattikalastaja ja Uuraan Saariston Kalastajainseuran puheenjohtaja.
Majjaliisa Kalliomäki	dipl.ins., eläkkeellä oleva kehittämisjohtaja
Pirkko Kanervo	FT, historian tutkija, tietokirjailija
Yrjö Kaukiainen	FT, Euroopan historian emeritusprofessori, Helsingin yliopisto (ORCID 0000-0002-3257-6712)
Anu Koskivirta	FT, dosentti Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoissa, Suomen ja Pohjoismaiden historia, Suomen historia (ORCID 0000-0003-4473-2820)
Martti Kosonen	FL, eläkkeellä oleva biologian ja maantieteen didaktikan lehtori, Rauman OKL, Turun yliopisto
Maria Lähteenmäki	FT, historian professori, Itä-Suomen yliopisto (ORCID 0000-0001-9142-659X)
Paula Penttilä	eläkkeellä oleva puutarhaopettaja
Saijaleena Rantanen	MuT, FM, dosentti, yliopistonlehtori, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia (ORCID 0000-0003-4152-6984)
Hannu Rastas	KTM, väitöskirjatutkija, Turun yliopisto, päätoimittaja, Pitäjälehti Johannekselainen (ORCID 0000-0002-1003-885X)
Elina Seppälä	FT, helsinkiläinen historiantutkija ja tietokirjailija
Pekka Suutari	FT, kulttuurintutkimuksen professori, Itä-Suomen yliopisto (ORCID 0000-0001-7293-8186)

Toimite 24: Viipurin läänin rannikolla ja saaristossa

Viipurin Suomalaisen Kirjallisuusseuran toimitesarja etenee kuusi osaa käsittäneen ”Viipuri, kulttuurin kaupunki” -kokonaisuuden valmistuttua entistä avarammille vesille. Käsillä oleva toimite 24, *Merikarjala: Suomenlahden rannikon kulttuurinen kohtaamispaikka* luotaa Merikarjalaksi nimetyn, entisen Viipurin läänin rannikko- ja saaristokunnista koostuvan alueen vaiheita varhaismodernilta ajalta 2000-luvulle saakka.

Kokoelma on samalla ensimmäinen antologia, joka on tarjottu sarjaan pitkälti jo valmiiksi koostettuna. Osan syntyvaiheet käynnisti Uuras-Kilta ry:n vuonna 2015 Kotimaisten kielten

tutkimuskeskukselle tekemä aloite Terijoelta Pyhtäälle sekä Suomenlahden ulkosaariin ulottuneen rannikko- ja saaristoalueen nimeämisestä Merikarjalaksi. Seudun alueellisen identiteetin vahvistamiseksi elokuvaohjaaja Seppo Huunonen kutsui koolle tutkijoista ja muista Merikarjala-asiantuntijoista koostuneen työryhmän, joka järjesti vuonna 2017 kaksi Merikarjala-aiheista seminaaria. Näiden Kotkassa ja Helsingin Karjalatalolla järjestettyjen suositujen tapahtumien yhteydessä professori Pekka Suutari teki aloitteen Merikarjalan vaiheita ja erityiskysymyksiä koskevan tieteellisen artikkelikokoelman kirjoittamiseksi. Ajatuksena oli lisätä ymmärrystä Merikarjalan aluekokonaisuudesta julkaisemalla seudun vaiheita käsittelevä antologia, jossa paikalliset järjestöaktivit saavat kokijoina äänensä kuululle akateemisten kulttuurihistorioitsijoiden rinnalla. Kirjoittajat työstivät tekstejä julkaisun edellyttämään formaattiin Suutarin järjestämässä kirjoitustyöpajoissa vuosina 2018–2019. Yksittäisten teemojen syventämiseksi kokoelman kirjoittajiksi on lisäksi sittemmin pyydetty alkuperäisen työryhmän ulkopuolelta professori Riho Grünthal, FT Elina Seppälä ja dosentti Anu Koskivirta.

Kiitämme professori Pekka Suutaria kokoelman suunnittelemisesta, kokoamisesta ja toimittamisesta. Kirjoittajille esitämme kiitokset sujuvasta yhteistyöstä julkaisuprosessin eri vaiheissa. Teoksen taitosta ja kansikuvan suunnittelusta kiitämme graafikko Marko Pylvänäistä. Kiitokset kuuluvat myös väitöskirjatutkija Iisa Aaltoselle, joka on toiminut osan toimitussihteerinä ja kuvatoimittajana. Kuvatoimittamisessa on avustanut väitöskirjatutkija Sanna Supponen, jolle niin ikään esitämme kiitoksemme.

Toimitteen 24 vertaisarviointiprosessia hoitivat sarjan edustajina professori H. K. Riikonen ja dosentti Aleksi Mainio. Kiitämme kokoelman anonyymeja vertaisarvioitsijoita teoksen teksteistä annetusta rakentavasta palautteesta.

Toimitesarjan seuraavat osat fokuoivat jälleen Viipurin vaiheisiin. Valmisteilla on parhaillaan toimitte 25, Viipuri sodissa, jota toimittavat dosentit Ville Kivimäki ja Tanja Vahtikari. Dosentit Satu Grünthal ja Siru Kainulainen ovat puolestaan kokoamassa toimitetta 26, joka käsittelee Viipuria sotienjälkeisessä kaunokirjallisuudessa. Kuluvan vuoden aikana käynnistyy myös urheiluaiheisen toimitteen 27 suunnittelutyö.

Päätämme omalta osaltamme toimitesarjan päätoimittajan tehtävät tähän osaan. On siis aika kiittää kaikkia niitä kirjoittajia, arvioitsijoita, toimittajia, graafikoita ja muita yhteistyökumppaneita, jotka ovat työskennelleet kanssamme sarjan edistämiseksi viimeisten vuosien aikana. Päätoimittajina toimivat jatkossa Satu Grünthal ja Aleksi Mainio, jotka ovat jo aiemmin koonneet toimittaneet sarjan yksittäisiä osia. Sarjan tulevaisuus on osaavissa käsissä.

*Jyväskylässä ja Helsingissä 12. toukokuuta 2022
Anu Koskivirta, dosentti ja H. K. Riikonen, professori emeritus
VSKS:n toimitteita -sarjan päätoimittajat osissa 22–24*